

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยการพัฒนากลไกกฎหมายการบริหารจัดการขยะชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอลานสั๊กจังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยจาก การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุป

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

5.1.1 ปัญหาและความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะชุมชนภายในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอลานสั๊กจังหวัดอุทัยธานี

5.1.1.1 ปัญหาอุปสรรค ได้แก่ ขาดการรณรงค์ และปลูกฝังจิตสำนึกในการบริหารจัดการขยะชุมชน ขาดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการขยะชุมชนตามหลักวิชาการขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะชุมชน และขาดข้อบัญญัติตำบลในการบริหารจัดการขยะชุมชน

5.1.1.2 ความต้องการของประชาชน ได้แก่

1) ความต้องการทั่วไป เช่น การรณรงค์และ ปลูกฝังจิตสำนึกในการบริหารจัดการขยะชุมชน ให้เผยแพร่องค์ความรู้ในเรื่องของการคัดแยกขยะครัวเรือนและกำจัดสิ่งปฏิกูลตามหลักวิชาการ ต้องการให้ออกข้อบัญญัติตำบลในการบริหารจัดการขยะชุมชนโดยมีโทษปรับ

2) ความต้องการมีส่วนร่วม เช่น มีส่วนร่วมในโครงการและกิจกรรมการบริหารจัดการขยะของชุมชน เช่น การแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน การวางแผนงาน/โครงการในการแก้ปัญหาขยะในชุมชน การกำหนดนโยบาย/มาตรการเกี่ยว กับการรักษาความสะอาดในชุมชน การได้รับผลประโยชน์ จากการแก้ปัญหาจัดการขยะของชุมชนการประเมินผลการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน

5.1.2 รูปแบบการบริหารจัดการขยะชุมชนภายในเขต พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอลานสั๊กจังหวัดอุทัยธานี

5.1.2.1 ข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง สรุพบว่า ปริมาณขยะชุมชนมีไม่มาก ประชาชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน การปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อยู่ในระดับปานกลาง ขาดถึงขยะสาธารณะที่เพียงพอต่อปริมาณขยะในปัจจุบัน ขาดถุงใส่ขยะมูลฝอยครัวเรือนแยกตามประเภททุกครัวเรือน ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางามเก็บขยะมูลฝอยครัวเรือน ไปทิ้งหรือทำลาย จัดถึงขยะแยกตามประเภทตั้งในที่สาธารณะในเขตพื้นที่ เพิ่มจำนวนรถเก็บขยะ เพิ่มรอบเวลาในการให้บริการรถเก็บขยะ

5.1.2.2 ข้อมูลจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน สรุพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม สามารถนำเอามาประยุกต์ใช้ ได้แก่ วิธีการแห่งศาสตร์พระราชานำมาพัฒนาที่ยั่งยืน หลักธรรมาภิบาล และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และหลักการมีส่วนร่วม ของประชาชน เช่น การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโครงการธนาคารขยะที่เริ่มต้นภายในโรงเรียน เพื่อเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่เยาวชนให้รู้จักคุณค่าของขยะที่สามารถคัดแยกออกเป็นประเภทต่างๆ และสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ หรือมีมูลค่า และเป็นการช่วยลดปัญหาขยะจากแหล่งกำเนิดได้อีกทางหนึ่ง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีศักยภาพเพียงพอทั้งความพร้อมในด้านพื้นที่และงบประมาณอาจขออนุญาตจัดสร้างโรงงานกำจัดขยะหรือศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม (Cluster) โดยอาจร่วมลงทุนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียง หรือร่วมลงทุนกับภาคเอกชน ต้องคำนึงถึงหลักธรรมาภิบาลและการบริหารกิจการบ้านเมือง ที่ดีซึ่งมีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบถูกตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมหรือในกรณี การเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการขยะชุมชน เช่น โครงการสร้างองค์ความรู้ในการบริหารจัดการขยะชุมชนให้แก่ประชาชนในชุมชน โครงการรณรงค์สร้างวินัยในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในโรงเรียน รวมถึงการให้ข้อมูล การเปิดรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจและร่วมมือในการดำเนินโครงการต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.1.2.3 ข้อมูลจากนโยบาย แผนแม่บท ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน ได้แก่

1) กรอบแนวคิดที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม สามารถนำเอาไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการชุมชน ได้แก่ หลักการ 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle) การกำจัดขยะมูลฝอยแบบศูนย์รวม (Cluster) การนำขยะมูลฝอยมาแปรรูปเป็นพลังงาน ผลักดันให้มีศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายชุมชนของจังหวัด ปรับปรุงกฎหมาย ออกกฎระเบียบ กำหนดให้ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนมีส่วนร่วม สร้างความรู้ ความเข้าใจ สร้าง

จิตสำนึก สร้างวินัยในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน ให้ข้อมูลข่าวสารและสามารถเข้าร่วมรับรู้ ให้ข้อเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจ และร่วมมือในการดำเนินโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

2) มาตรการการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการชุมชน ได้แก่ สนับสนุนให้มีการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่บ้านเรือน สถานศึกษา สถานประกอบการ สถานบริการต่างๆ ทั้งในชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยว เพิ่มศักยภาพองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม และจังหวัด ดำเนินการเก็บรวบรวม ขนส่ง และกำจัดขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย รวมทั้งจัดให้มีศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม (Cluster) โดยภาคเอกชนลงทุนหรือร่วมลงทุน ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย รวมทั้งเข้มงวดการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ สร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนตั้งแต่ระดับเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ตั้งแต่จากบ้านเรือน สถานศึกษา สถานประกอบการรวมทั้งสถานบริการต่างๆ

3) การปฏิบัติที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการชุมชน ได้แก่

(1) มาตรการลดการเกิดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่แหล่งกำเนิด เช่น การลดและคัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายนำกลับมาใช้ประโยชน์ สามารถใช้ซ้ำ หรือนำกลับมาใช้ใหม่ได้ สนับสนุนให้สถานที่ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา เป็นต้นแบบในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในหน่วยงาน รวมถึงการให้ภาคเอกชน สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการลดคัดแยก และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ เช่น การจัดตั้งธนาคารขยะรีไซเคิลให้แก่เด็กและเยาวชน

(2) การเพิ่มศักยภาพการจัดเก็บและขนส่งขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่องค์การบริหารส่วนตำบล ทุ่งนางาม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการชุมชน เช่น การบริหารจัดการขยะชุมชนแบบครบวงจร โดยอาจเป็นการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐกับเอกชน รวมถึงความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการคัดแยก ขยะมูลฝอย การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท และการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการเก็บขนขยะมูลฝอยเพื่อบังคับใช้ในพื้นที่ของตนเองให้เหมาะสม

(3) การสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยควรจัดการและกำจัดให้หมดเป็นประจำทุกวัน จัดให้มีสถานที่หรือศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม (Cluster) การรวมกลุ่มพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้เคียงกัน เพื่อสร้างระบบจัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสาน

เนื่องจากการรวมกลุ่มพื้นที่ดำเนินการร่วมกัน โดยใช้สถานที่และอุปกรณ์ร่วมกัน ลดปัญหาข้อจำกัดเรื่องการจัดการหาพื้นที่ บุคลากร ทำให้ประหยัดงบประมาณ

4) ข้อมูลจากปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชนเพื่อพิจารณาศักยภาพการบริหารจัดการขยะชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม ได้แก่ อุทัยธานี มีพื้นที่ที่มีศักยภาพในการแปรรูปขยะมูลฝอยโดยการคัดแยกเพื่อผลิตเชื้อเพลิง (RDF) อยู่ในลำดับที่ 41 หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ เทศบาลเมืองอุทัยธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี และมีพื้นที่เหมาะสมเป็นศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชนของจังหวัด อยู่ในลำดับที่ 16 หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ เทศบาลเมืองอุทัยธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี

5.1.3 กลไกกฎหมายการบริหารจัดการขยะชุมชนภายในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอลานสักจังหวัดอุทัยธานี

5.1.3.1 ข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง สรุปว่า ประชาชนไม่ทราบเกี่ยวกับแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศไทย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือ กฎหมายในเรื่องการบริหารจัดการขยะชุมชน และเห็นด้วยที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางามจะออก ระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎหมาย ให้ประชาชนปฏิบัติในเรื่องการบริหารจัดการขยะชุมชน กำหนดบทลงโทษเป็นค่าปรับในกรณีฝ่าฝืน ระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎหมาย ในเรื่องการบริหารจัดการขยะชุมชน โดยจะนำเงินค่าปรับที่ได้จากการฝ่าฝืนระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎหมายในเรื่องการบริหารจัดการขยะชุมชน มาจัดตั้งเป็นกองทุนการบริหารจัดการขยะชุมชน

5.1.3.2 ข้อมูลจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน สรุปว่า องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม มีอำนาจหน้าที่ในการออกข้อบัญญัติตำบลในการบริหารจัดการขยะชุมชนได้และต้องให้ประชาชนและชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะชุมชน

5.1.3.3 ร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม เรื่อง การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่เกิดจากการพัฒนา กลไกกฎหมายในการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี (ในภาคผนวก ก)

5.2 อภิปรายผล

โครงการวิจัยการพัฒนา กลไกกฎหมายการบริหารจัดการขยะชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอลานสักจังหวัดอุทัยธานี มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารจัดการขยะชุมชนเพื่อสร้างรูปแบบและกลไกกฎหมายการบริหารจัดการขยะชุมชนที่

เหมาะสมกับเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอลานสั๊ก จังหวัดอุทัยธานี

จากสมมติฐานที่ว่า การบริหารจัดการขยะชุมชนภายในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอลานสั๊กจังหวัดอุทัยธานี ยังขาดองค์ความรู้ตามหลักวิชาการ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน และขาดข้อบัญญัติตำบลซึ่งเป็น กลไกในการบริหารจัดการขยะชุมชน การศึกษาวิจัย แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง นโยบาย แผนแม่บท ที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลปริมาณ ขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เกี่ยวข้อง และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน จะทำให้เกิดความเข้าใจในกรอบแนวคิดอันนำมาเป็นเครื่องมือ ในการสร้างรูปแบบและพัฒนา กลไกกฎหมายการบริหารจัดการขยะชุมชนที่เหมาะสม

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การบริหารจัดการขยะชุมชนภายในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอลานสั๊ก จังหวัดอุทัยธานี ขาดการรณรงค์และปลูกฝังจิตสำนึกในการบริหารจัดการขยะชุมชน ขาดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการขยะชุมชนตามหลักวิชาการ ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะชุมชน และขาดข้อบัญญัติตำบลในการบริหารจัดการขยะชุมชน ทั้งนี้ ผลการวิจัยมาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารจัดการขยะชุมชนภายในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอลานสั๊กจังหวัดอุทัยธานี และนำเอาข้อมูลเบื้องต้นจากพื้นที่วิจัยมาพัฒนาเป็น โจทย์วิจัย การใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะชุมชนภายในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอลานสั๊ก จังหวัดอุทัยธานี การวิจัยเอกสาร แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน นโยบาย แผนแม่บทที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน ข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในกรอบแนวคิดอันนำมาเป็นเครื่องมือในการสร้างรูปแบบและพัฒนา กลไกกฎหมายการบริหารจัดการขยะชุมชนที่เหมาะสมกับเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอลานสั๊ก จังหวัดอุทัยธานี จึงได้รูปแบบการบริหารจัดการขยะชุมชนและร่างข้อบัญญัติตำบลเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะชุมชนที่เหมาะสมกับเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอลานสั๊ก จังหวัดอุทัยธานี

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้เห็นว่าการบริหารจัดการขยะของชุมชน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละพื้นที่มีลักษณะเฉพาะและสภาพปัญหาที่แตกต่างกัน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่จะนำเสนอในรูปแบบของนโยบายและแผนดำเนินการเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปฏิบัติ แต่เมื่อพิจารณาในมิติของทางนิติศาสตร์ ซึ่งตั้งอยู่บนหลักการของอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ จะเห็นได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่โดยตรงตามกฎหมายในเรื่องการบริหารจัดการขยะชุมชนและสามารถ

เข้าถึงกลุ่มประชาชนในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งนอกเหนือจากนโยบายและแนวทางในการบริหารจัดการขยะชุมชนแล้ว กลไกทางกฎหมายในรูปแบบของข้อบัญญัติท้องถิ่นจะเป็นมาตรการอีกทางเลือกหนึ่งที่ช่วยให้ประชาชน ในชุมชนมีวินัยในตนเองและรู้จักรับผิดชอบต่อชุมชนมากยิ่งขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 การรณรงค์ในการบริหารจัดการขยะชุมชน เช่น จัดโครงการหรือกิจกรรม การคัดแยกขยะ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ สร้างจิตสำนึก สร้างวินัยในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายเริ่มต้นจากโรงเรียนรวมถึงนอกโรงเรียน เป็นต้น

5.3.2 การสร้างองค์ความรู้ในการบริหารจัดการขยะชุมชนตามหลักวิชาการ เช่น สนับสนุนการนำหลักการ 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle) มาใช้กับครัวเรือน โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ วัด โรงงานอุตสาหกรรม ส่วนราชการอื่น สถานประกอบการเอกชน และแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

5.3.3 การสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการบริหารจัดการขยะชุมชน เช่น การแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน การวางแผนงาน/โครงการในการแก้ปัญหาขยะในชุมชน การกำหนดนโยบาย/มาตรการเกี่ยว กกับการรักษาความสะอาดในชุมชน การได้รับผลประโยชน์ จากการแก้ปัญหาจัดการขยะของชุมชน การประเมินผลการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน

5.3.4 ความต้องการของประชาชน เช่น ควรเพิ่มถุงใส่ขยะมูลฝอยครัวเรือนแยกตามประเภททุกครัวเรือน ควรจัดถังขยะแยกตามประเภทตั้งในที่สาธารณะในเขตพื้นที่ ควรเพิ่มจำนวนรถเก็บขยะและเพิ่มรอบเวลาในการให้บริการรถเก็บขยะ ควรเพิ่มมาตรการเข้มงวดสำหรับผู้สร้างปัญหามลพิษทางขยะแก่ชุมชน

5.3.5 ศักยภาพที่เหมาะสม เช่น ควรจัดให้มีสถานที่หรือศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม (Cluster) เนื่องจากจังหวัดอุทัยธานี มีพื้นที่เหมาะสมเป็นศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชนของจังหวัด อยู่ในลำดับที่ 16 หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ เทศบาลเมืองอุทัยธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี หรือการรวมกลุ่มกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรือภาคเอกชน เพื่อสร้างระบบจัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสาน หรือ การแปรรูปขยะมูลฝอยโดยการคัดแยกเพื่อผลิตเชื้อเพลิง (RDF) เนื่องจาก จังหวัดอุทัยธานีมีพื้นที่ที่มีศักยภาพในการแปรรูปขยะมูลฝอยโดยการคัดแยกเพื่อผลิตเชื้อเพลิง (RDF) อยู่ในลำดับที่ 41 หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ เทศบาลเมืองอุทัยธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี

5.3.6 มาตรการด้านกฎหมายที่เหมาะสม เช่น เพิ่มมาตรการเข้มงวดสำหรับผู้สร้าง
ปัญหามลพิษทางขยะแก่ ชุมชน การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการเก็บขนขยะมูลฝอยเพื่อบังคับ
ใช้ในพื้นที่ของตนเองให้เหมาะสม กำหนด ค่าปรับกรณีมีการฝ่าฝืน

5.3.7 การวิจัยครั้งต่อไป เช่น ในประเด็นการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะชุมชน
แบบบูรณาการ การบริหารจัดการขยะชุมชนอย่างยั่งยืน ศักยภาพและความเป็นไปได้ในการ
พัฒนาระบบบริหารจัดการขยะแบบรวม (Cluster) หรือการการคัดแยกเพื่อผลิตเชื้อเพลิง (RDF)